

La Renaixença: objectius literaris (s.XIX)

INTRODUCCIÓ

No es pot parlar de **Renaixença** sense parlar de **Romanticisme**. Tots dos moviments **coincideixen en l'espai i en el temps, però són diferents en el seu abast i les seves característiques**.

ROMANTICISME

El Romanticisme apareix a Alemanya i a Anglaterra al s. XVIII i a principis del s. XIX i **s'estén per tot Europa**. S'oposa a la rigidesa neoclàssica, i es caracteritza pel gust de les coses personals, **un subjectivisme i individualisme absolut**, un culte al jo fonamental i al caràcter nacional, **l'augment de l'estudi de la literatura popular** (romanç o balades anònimes, contes tradicionals, cobles, refranys). **La preponderància de tot allò nacional i del nacionalisme** va ésser una reacció a la cultura francesa del segle XVIII.

RENAIXENÇA

La Renaixença va ser un moviment de **recuperació de la llengua i la literatura catalana entre els anys 1840 i 1880**, que va prendre consciència progressiva de la **identitat llengua-pàtria**. Abasta **tota la cultura** (l'art, la història...) **s'estudia com a moviment i no pas com a època** i s'usa en un doble sentit:

- Per designar l'època de la nostra literatura compresa **entre la Decadència i el Modernisme** i més concretament entre 1833, data de publicació de **l'oda La Pàtria** i 1877, any que foren premiats **Verdaguer i Guimerà en els Jocs Florals**, durant el qual es restaura la llengua, la literatura i la cultura catalana.
- Per anomenar el **moviment cultural i de conscienciació nacionalista** sorgit **dins la burgesia** arran de les transformacions provocades per la Revolució Industrial. Els factors que van propiciar els desvetllament cultural són els següents:
 1. La **recuperació econòmica** de la segona meitat del s.XVIII
 2. La **tasca dels il·lustrats catalans** que s'havien preocupat per la història i la llengua catalanes
 3. El **fracàs de la revolució liberal a Espanya** que va afavorir un estat d'opinió regionalista i catalanista i la necessitat de trobar una sortida ideològica vàlida
 4. La **irrupció del Romanticisme** que **fomentarà el despertar dels sentiments nacionalistes sobre tot de les nacions oprimides**.

La Renaixença va produir un canvi **molt important en el comportament del poble català envers el seu idioma**, juntament amb l'aparició del **catalanisme polític que s'enfronta amb el centralisme de Madrid**. Així doncs, la Renaixença fa referència a la **recuperació cultural i política que va viure Catalunya al llarg del segle XIX, així com la recuperació de la llengua** i assolí la plenitud entre 1870 i 1880.

La Renaixença és un **moviment cultural** principalment **burgès**, per això arrelà sobretot **en nuclis urbans i industrialitzats** i dels quals el focus més important fou Barcelona. La **projecció popular** de la Renaixença s'aconseguí, en part amb la **restauració dels Jocs Florals de Barcelona** que van tenir un reconeixement públic molt important.

OBJECTIU I PROGRAMA DE LA RENAIXENÇA

Els escriptors i intel·lectuals de la Renaixença es van proposar **recuperar la cultura catalana**. Per assolir la **identificació total entre llengua i pàtria** era necessari fer prendre consciència a la societat catalana de la viabilitat social i cultural de la llengua i especialment de **l'ús del català tant en la intimitat com en a la vida pública** i per això la burgesia havia de prendre consciència dels següents objectius:

- **Recuperar el passat esplendorós de Catalunya**, bàsicament l'època de la consolidació nacional del S.XII al XIV; edat mitjana. Descobrir i divulgar els clàssics medievals
- **Recollir la literatura de caràcter popular de tradició oral** totes les **llegendes i la poesia de tradició oral** (el folklore) que s'havia mantingut fidel a uns temes genuïnament catalans i a la llengua pròpia, com per exemple, els cançoners, la rondallística, els costums...
- **Normalitzar i normativitzar la llengua**, sobretot pel que fa a l'ortografia, **a la gramàtica i depurar el lèxic ple de castellanismes**. Crear un **models de llengua depurats** (ortografia, lèxic, lleis gramaticals) Però a l'hora de buscar un model de llengua sorgiren dues tendències lingüístiques irreconciliables: una que propugnava el català "acadèmic" i una altra que defensava el català "que ara es parla"
- Crear una **nova literatura en tots els seus gèneres** (líric, èpic i dramàtic)
- Crear **òrgans de difusió cultural en català** (premsa i editorials). **Potenciar les institucions que ja existien** (Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona) i crear-ne de noves (Jocs Florals)

Un bon exemple de tot això es el poema **Oda a la Pàtria** (1833) de **Carles Aribau** que serveix per **datar l'inici de la Renaixença**, per convertir-se en un elogi de la llengua ja que proposa la identificació entre llengua i pàtria. I un **pròleg manifest** (1841) dels poemes que havia publicat al "Diari de Barcelona" entre 1939 – 1940 **Rubió i Ors** i **on es resumia la reivindicació d'una cultura en català i com a tasca principal la Restauració dels Jocs Florals**.

La Renaixença **va servir per prendre consciència de la manca d'unitat en l'ús de la llengua i de la necessitat d'elaborar d'unes normes ortogràfiques**.

ELS JOCS FLORALS

Del coneixement i l'exaltació del món medieval per part dels homes de la Renaixença i el desig de donar una base social i literària a la llengua catalana, va sorgir la idea de restaurar l'antiga festa dels Jocs Florals (propugnaren la seva recuperació Ramón López Soler, Joan Cortada i Joaquim Rubió i Ors)

Els Jocs Florals aconseguiren algunes **fites bàsiques per la normalització de la nostra cultura al S. XIX:**

- Creen un **públic que podia consumir cultura escrita en català**
- Apareix la **primera infraestructura editorial catalana**
- Donen un **prestigi social a la cultura escrita en català**
- Permeten i **potencien noves generacions de poetes i prosistes catalans**
- Creen una **poètica i propulsen els gèneres literaris**

GÈNERES I AUTORS

1. Poesia

- Oda a la Pàtria, la primera poesia romàntica amb dignitat literària d'**Aribau**
- Lo vot complert, el primer poema romàntic en català de **Pere Mata**
- Oda a Barcelona, L'Atlàntida, Canigó poesia patriòtica de **Jacint Verdaguer**

2. Novel·la

La **novel·la històrica** és una barreja de crònica i d'imaginació. La proporció de cada element varia segons els autors i les indecises fronteres entre la història i la llengua.

- Julita de **Genís**
- Lo Coronel d'Anjou de **Bofarull**
- L'escanyapobres, La Febre d'or, La Bogeria, Pilar Prim : de **Narcís Oller**

3. Teatre

Es presenta sota diverses formes: **el drama romàntic i el melodrama**.

Víctor Balaguer: es va dedicar a cantar les glòries del passat medieval amb temàtiques catalanitzades.

Exemple: Don Joan de Serrallonga

Frederic Soler: el seu teatre era en català, les produccions dramàtiques les inicia en un etapa en la qual escriu tot un seguit d'obres inconformistes, drames romàntics i comèdies costumistes.

Exemples: Lo rector de Vallfogona, La Gata, Les Joies de la Roser...

Àngel Guimerà.

Exemples: Obres romàntiques, Mar i Cel. Obres realistes Terra Baixa. Obres Modernistes, La santa Espina

4. Periodisme

El periodisme s'inicia en **castellà amb El Vapor** però amb el temps van aconseguir l'assoliment d'una premsa en català Lo Vertader Català, El diari Català...

CONCLUSIÓ

Les relacions entre Romanticisme i Renaixença no estan ben aclarides. S'insisteix en la influència del Romanticisme en la Renaixença però, l'abast d'aquesta és superior al Romanticisme ja que incideix més globalment en la cultura i en la política.

El Romanticisme, amb el seu interès per l'edat mitjana, afavorí la Renaixença, que troba en aquesta època medieval les arrels més importants de la seva identitat, però s'ha de considerar com una circumstància coincident i no com una causa. **Romanticisme i Renaixença són dos moviments diferenciats que coincideixen en l'espai i, en part, en el temps, i que són distints en el seu abast i les seves característiques.**